

Ecologism și democrație – există oare sustenabilitate?

Scris de dr. Peter Lengyel

Sâmbătă, 23 Iunie 2012 09:57 - Ultima actualizare Luni, 24 Septembrie 2012 10:43

Constatând lipsa de sustenabilitate a societăților moderne, inclusiv criza ecologică și economică în care se zbate lumea democratică, ar fi cazul să vedem care sunt posibilele cauze ale acestor probleme structural majore (în loc să adunăm 2 pungi de pe malul apei sau să plantăm un copăcel pe groapa de gunoi din spatele reactorului nuclear). Interesantă este pretenția democrațiilor de a se considera modele de succes, dar din păcate atunci când există, acest succes este temporar și bazat pe resurse naturale externe... adică nesustenabil. Democrația este privită de cvasitotalitatea oamenilor din lumea civilizată, ca fiind baza societății noastre libere... ceva atât de fundamental încât se situează în afara analizelor critice. Deși oficial democrațiile se consideră pe ele ca fiind lipsite de perfecțiune, totuși ele vor să dea impresia că ar fi aproape sacre... încât a analiza aspecte structurale pare aproape un sacrilegiu. Deși se vorbește de libertatea de exprimare, libertatea de asociere etc, ne putem întreba dacă acum ar exista Platon sau alți critici duri ai democrației, oare cum ar fi ei priviți și cât timp ar petrece în libertate?

are oarecum un tabu să analizezi critic democrația, mai cu seamă că nu prea ai ce să pui în locul ei. Partea bună a sistemului democratic este ca oficial permite analiza situației, libertatea de gândire, libertatea exprimării, ceea ce face posibilă existența unor supape de detensionare și... mult mi important... eventual de ajustare, corecție vitală a traiectoriei atunci când încă este posibilă evitarea unor situații dramatice și previzibile.

O parte fundamentală a libertății este libertatea de a gândi și de a supune analizei orice aspect al realităților. Poate că este semnificativ faptul că ecologismul a apărut în societățile democratice, care permiteau libertatea de gândire, libertatea cuvântului și dreptul de asociere. Ecologismul este o paradigmă relativ recentă, un mod de gândire apărut ca o consecință a constatării degradării mediului sub influența activității antropice... A fost simplu de observat că suprautilizarea resurselor duce la distrugerea acestora și la imposibilitatea continuării existenței... umane. Ecologismul promovează funcționalitatea pe termen lung a societății, în concordanță cu baza de resurse realmente existente.

Printre marii gânditori ai trecutului, au existat destui care sunt considerați antidemocratici, de la Platon la Heidegger, Nietzsche șamd... fiecare cu argumentele lui; totuși, o mare problema este că de fapt nu prea vedem alte sisteme reale care să prezinte funcționalitate și rezonabilitate pe termen mai îndelungat, măcar la acest nivel. Platon, în critica democrației ateniene, arăta deja cu milenii în urmă cum aceasta este aflată sub dominația prostimii, a intereselor, pasiunilor și dorințelor individuale aflate în conflict între indivizi, și nu susține binele comun al societății. El a observat totodată că vocea individului se atenuază odată cu creșterea populației (oricum ne semnificative față de ce avem azi), iar leadershipul rațional este imposibil în democrația ateniană, din moment ce aleșii lucrează pentru a satisface pasiunile de moment ale electorilor. Conceptul democrației a suferit transformări profunde, iar manifestarea democrației ateniene antice și variatele democrații actuale sunt atât de diferite încât greu pot fi analizate împreună. Democrația grecească antică era o oligarhie în care deciziile erau luate de bărbați adulți liberi, care se adunau în piețe sau amfiteatre și țineau discursuri filosofice, totodată decideau ce să facă cu societatea... în timp ce sclavii fără drept de vot lucrau pentru ei.

Criticile aduse sistemelor democratice sunt de o mare varietate. Printre ele se situează și constatarea iraționalității marilor mase de oameni, a ușurinței cu care acestea pot să fie manipulate... vezi cazul Hitler. Motive superficiale, de genul carismei candidaților sau a unor promisiuni populiste lipsite de orice realism, vor avea o influență mare asupra voturilor impulsive

Ecologism și democrație – există oare sustenabilitate?

Scris de dr. Peter Lengyel

Sâmbătă, 23 Iunie 2012 09:57 - Ultima actualizare Luni, 24 Septembrie 2012 10:43

provenite de la oameni, mai cu seamă a celor cu educație sumară, dar nu numai. În cazul în care funcționează la modul ideal, o democrație este o dictatură a majorității, iar majoritatea este caracterizată prin mediocritatea ei, adică lipsa de capacitate de înțelegere în privința chestiunilor complexe, dar relevante pentru supraviețuirea ei... și lipsă de interes față de obiective strategice transgeneraționale. Se poate constata cu ușurință cât de redus este gradul de înțelegere pe care îl au marile mase de oameni față de aspecte de genul sustenabilitate ecologică, riscul suprautilizării reurselor existente șamd. Ignoranța privind aceste aspecte este mare, până și în sferele înalte ale societății, la nivelul elitelor intelectuale. În acest context, nu este realist să te aștepți ca masele ignorante de oameni să fie apte de a vota pentru sustenabilitate... adică pentru existența mecanismelor autolimitative în interesul păstrării funcționalității sistemului ecologico-economic-social pe termen nedefinit. Rezultă de aici că dorințele de moment ale marilor mase de votanți nu au cum să se suprapună peste interesul pe termen lung al societății în cauză.

Printre idealurile democrației este participarea la dezbateri a fiecărui cetățean... care în cunoștință de cauză face alegeri. Dacă arunci o privire asupra populației euro-americane democratice, vei vedea că nu este cazul apropierei de acest ideal... iar tehnicitatea variatelor probleme actuale face această apropiere chiar mai puțin posibilă.

Un alt aspect interesant al democrațiilor este faptul că oameni votează pe baza unor reușite campanii populiste, a carismei și a capacității de a manipula masele prin promisiuni electorale, se situează deasupra profesioniștilor-raționali, care sunt astfel la cheremul intereselor politice momentane ale politicianilor. Politicienii își poziționează aghiotanți politruci în funcții-cheie, la conducerea diferitelor structuri, iar astfel coordonarea acestora se află frecvent la cheremul unor oameni care nu au nici o expertiză în domeniul în cauză. Profesionalismul, expertiza, eventuala capacitate de a gândi strategic – pe termen lung, sunt anulate de decizii politicianiste incompetente, focalizate pe interese de moment. Partide care au un număr infinitesimal de membri formali (iar majoritatea membrilor sunt simple nume pe o listă), fac politicile care decid prezentul și viitorul, sub influența propriei clientele politice ascunse după perdele, și a unor puternice lobbyuri corporatiste. Din acest punct de vedere, se constată o dictatură a unei infime minorități apte de a manipula voturile, pentru ca apoi să își vadă de propriile ei interese în managementul realităților.

O societate individualistă, în care oamenii se comportă de parcă nu ar mai conta viața și bunăstarea urmașilor lor, are tendințe de a utiliza orice resurse la momentul actual, indiferent de consecințe... chiar și când acestea sunt catastrofale și evidente. Democrația tinde involuntar să fie focalizată pe interese de moment... suprautilizând resursele, devastând baza de existență și acumulând datorii imposibil de susținut... este oarecum indiferentă de consecința acestor politici-sinucigașe.

Structura democratică este auto-suficientă și auto-replicativă, adică nu permite apariția unei societăți de alt gen... mai sustenabile. Mai mult decât atât, clasa politică a statelor democratice este o structură care își apără poziția, iar apariția și consolidarea noilor entități politice (spre exemplu partide ecologiste de dimensiuni relevante) este puternic inhibată, aproape imposibilă. De fapt, o mică minoritate care se structurează în foruri de conducere a unor partide, sunt cei care manipulează întreaga societate, iar puterea-poporului este o chestiune amuzantă redusă la votul celor care nu sunt destul de scârbiți și mai participa la ele, la alegeri dominate de mari sisteme de manipulare.

Dat fiind acest context social și organizatoric, competiția între variați candidați (și susținătorii lor din umbră) este focalizată pe manipularea sentimentelor marilor mase de oameni, nu pe

realismul politicilor propuse. Teme de interes imediat, simple pentru a fi pe înțelesul marilor mase de oameni obișnuiți, sunt cele care domină discursul populist-manipulator. Evident că promisiunile electorale uriașe duc la o mare așteptare populară, o masă de oameni creduli, care speră că cei care ajung să câștige alegerile vor și realiza cele promise..., dar îndeplinirea promisiunilor este sistematic imposibilă, ducând la erodarea credibilității odata cu progresarea guvernării... chiar la acumularea de ură față de cel care a fost anterior votat în masă și sărbătorit ca un erou care va aduce fericirea. Frecvent se ajunge ca ura acumulată față de anumite persoane politice sau partide, să ducă la votarea în masă a contracandidaților indiferent de oferta politică a acestora, în speranța lipsită de realism că aceștia ar putea veni cu o soluție funcțională pentru rezolvarea problematicilor hipercomplexe. Coaliții guvernamentale monstruoase, între partide reprezentând ideologii radical diferite, făcute în interesul de a avea majoritate și a governa, complică și mai mult lucrurile prin blocaje, șuntări și permanentizarea conflictelor în interiorul structurilor de conducere. Schimbările politicilor pe baza rezultatelor electorale, a alternanței la guvernare, a schimbărilor personale, face ca liniile strategice să nu prea existe, ci să fie înlocuite de smucituri și reorientări ce duc la o instabilitate și lipsă de previzibilitate a transformărilor. Cronicizarea situațiilor de criză a managementului situației imediate, face imposibilă alocarea atenției pentru subiecte strategice, relevante pentru sustenabilitate pe termen lung.

Pentru a asigura măcar o parte a beneficiilor sociale promise în aberante campanii electorale și pentru a satisface foamea de resurse a clientelei politice care a susținut campania electorală, leadershipul politic este predispus să intre cu ușurință în capcana datoriilor care trebuie rambursate cândva în viitor, ulterior timpului mandatului avut la dispoziție. Această externalizare a costurilor financiare prin împingerea lor către viitor (când vor trebui rambursate cu dobânzi cu tot...), duce la acumularea de datorii exagerate, a căror rostogolire devine la un moment dat... imposibilă. Din cauza focalizării doar pe chestiunile de interes imediat, democrațiile încep să primească primele facturi ale deciziilor optimist-populiste anterioare... iar acestea sunt atât de grave încât nu prea pare să existe soluție pentru rezolvarea problemelor... "rezolvate" până acum prin amânare.

Conform paradigmei democratice, orice rezultat al procesului electoral trebuie să fie acceptat... așadar și existența lui Hitler care ales democratic a acționat în numele poporului: te poți întreba, cum de se poate ca acest sistem democratic să nu aibă soluții la acțiuni de genul uciderii în masă a oamenilor... chiar și a propriilor cetățeni... Încrederea absolută în legitimitatea deciziilor produse de guverne democratice duce la situații absurde... în care evident se subminează viitorul pe termen mediu... dar chiar și cel imediat. Democrația se află în faza absurdă în care guvernarea produsă de procesul democratic din Grecia este înlocuită non-democratic, cu expertiză impusă din exterior, în vederea aducerii țării pe linie de plutire din punct de vedere financiar. Asta este de fapt recunoașterea falimentului democrației?

Sub presiunea triplă, 1. a datoriilor, 2. a nevoilor de a satisface clientela și 3. satisfacerea electoratului, devine oarecum inevitabilă suprautilizarea resurselor naturale până la devastarea acestora, ducând la o externalizare a costurilor de mediu către generațiile viitoare, care se vor afla în imposibilitatea de a exista. Prioritățile imediate au dus la acumularea de datorii financiare (care pot fi șterse...) dar mult mai grav decât atât, au dus la suprautilizarea agresivă a resurselor biologice regenerabile, care este echivalentul amanetării viitorului... distrugerea șanselor de existență a generațiilor viitoare. Până când aceste probleme erau doar undeva în viitor, nu mulți dintre imbecilii politicieni se interesau de astfel de subiecte (că nu erau nici pe gustul publicului imbecilizat)... insinuând că acele teme vor fi rezolvate de oamenii viitorului, cu

o tehnologie performantă “care va exista pe vremea aceea”. Se tot reducea distanța dintre momente ale viitorului aflat în lipsă de resurse și realitatea actuală, iar presiunea se simte din ce în ce mai tare.

Dacă analizezi graficele cu resursele disponibile în privința resurselor energetice, în privința stocurilor de pește oceanic, în privința lemnului exploatabil... șamd, este evident ca deja demult este trecută linia care desparte sustenabilitatea de nonsustenabilitate. Cât timp este un grafic pe o hârtie sau un monitor, nu mulți sunt cei care înțeleg ce consecințe are o asemenea linie curbă. Dacă politicienii ar fi avut un creier măcar de dimensiunea unei nuci, ar fi făcut orice ca să păstreze civilizația pe partea stabilă a realității, cea în care resursele vitale sunt disponibile pe termen lung. Ne putem întreba, este posibil ca ei să fi fost chiar atât de imbecili încât să ducă sistemul pe această traiectorie de nesustenabilitate, sau sistemul în sine permitea manifestarea doar a celor care promiteau bunăstare și creștere de moment, indiferent de consecințe?

În general, oamenii asociază democrația cu bunăstarea materială, fără a vedea democrația din India, cu peste 1.220 milioane de oameni și uriașe probleme legate de sărăcie... în timp ce pe același continent non-democrația din Emiratele Arabe Unite prezintă bunăstare materială.

Adică, dacă ai resurse, există bunăstare, dacă nu ai... atunci mori de foame. Totuși, în general luat, statele democratice au fost destul de abile de a ajunge la resurse, aflate pe alte teritorii...

Colonialismul clasic a fost urmat de mult mai perfidul colonialism economic. “Expansionismul democratic”, împreună cu corporatismul neoliberal și absorbția de resurse, duce la acapararea resurselor Planetei, cu o implicare a unor localnici cooperativi, vorbitori de limbă engleză.

“Democratizarea forțată” a unor societăți, cu ajutorul armamentului masiv aflat în funcțiune, arată că deciziile democratice pot produce multă suferință chiar și la mare distanță; o situație oarecum incredibilă... evident lipsită de succes social dar cu reușite în privința asigurării influenței asupra exploatării resurselor naturale ale acelor state.

Odată ce se ajunge la limitele sustenabilității, devine observabil că democrațiile favorizează creșterea inechităților sociale, ruptura dintre o minoritate bogată și având o continuă tendință de hiperîmbogățire, față de o majoritate manipulată, aflată în relativ declin economic. Deși existau temeri că cei mulți și săraci vor confisca averea și bunăstarea celor puțini și bogați, realitatea arată ca acele mecanisme care se află sub controlul celor bogați, produc o capacitate de manipulare atât de mare... încât este ușoară direcționarea “voturilor libere” în direcția dorită de ei, iar lobbyul ulterior face ca deciziile politice să îi favorizeze și mai mult. Oportunitățile egale promise oamenilor, nu se observă prea evident în viața reală (decât sub forma unor excepții care întăresc regula), iar diferențele financiare-sociale permit educație diferită, sănătate diferită, oportunități totalmente diferite... ajungând ca până și în aceeași țară sau oraș, dacă te naști în cercurile care trebuie... unii a priori să se plimbe cu yachturi și să joace la casinouri cât timp alții a priori fac curățenie în toalete publice sau își vând serviciile pe centură.

Cel mai mare dezastru al democrațiilor este că prin natura lor, prin nevoia de satisfacții imediate din ce în ce mai crescute, ele nu sunt sustenabile ecologic. După ce ajung să suprautilizeze propriile resurse, ducând la eradicarea ecosistemelor naturale de pe propriile lor teritorii, scăderea diversității biologice șamd, ele găsesc calea spre absorbția de resurse în mod masiv din exteriorul teritoriilor lor, acțiune care este realizată prin variate mecanisme perfide, fără prea mare dorință de a plăti “prea mult” celor din țările subdezvoltate de unde aceste resurse sunt extrase. Un astfel de fenomen duce la adâcirea faliei dintre statele bogate și cele sărace, și acumularea de tensiuni la nivel global care nu pot fi ținute sub control pe termen nelimitat. Această abordare cu oferirea de “mărgele de sticlă” în schimbul resurselor, nu prea mai are

Ecologism și democrație – există oare sustenabilitate?

Scris de dr.Peter Lengyel

Sâmbătă, 23 Iunie 2012 09:57 - Ultima actualizare Luni, 24 Septembrie 2012 10:43

șanse de funcționare în măsura în care statele subdezvoltate au creșteri populaționale explozive... iar ele necesită resursele pentru propria lor supraviețuire la nivel minimal, greu de închipuit pentru oamenii zonelor dezvoltate.

Chiar cu aceste degradări ale resurselor naturale din propria țară și din cvasi-colonii îndepărtate, democrațiile au tendința de a acumula datorii, credite care nu pot să fie susținute pe termen mediu sau lung... și deja nici pe termen scurt... vezi situația din Grecia, Spania, Italia, Portugalia, Statele Unite șamd. Decizii politice actuale, făcute sub presiunea priorităților și ifoselor momentului, fac ca oameni ai viitorului să ajungă într-un context la care nu există soluție funcțională, rezultând o degradare a civilizației umane, a calității vieții, existând chiar riscul distrugerii civilizației.

Se poate oare spera coevoluția democrațiilor-iraționale cu ecologismul-rațional, adică este oare modelul democratic atât de funcțional încât să permită apariția unui sistem de autocontrol în interesul sustenabilității? O asemenea transformare ar fi rezultatul înțelegerii faptului că dacă nu își reformulează prioritățile în contextul limitărilor ecologice, atunci stilul ei agresiv duce la epuizarea resurselor de care este dependentă existența umană civilizată...

© dr. Peter Lengyel PS. Astfel de analize nu puteau să fie făcute în cazul regimurilor totalitare, dominate de dictatori, hunte militare sau regi, iar din acest punct de vedere, democrația are o evidentă superioritate.

sursa:

www.peterlengyel.wordpress.com